

Przegląd zachęt podatkowych w kontekście CSR w wybranych krajach europejskich

CSR – ZACHĘTY PODATKOWE

WSTĘP	2
OBSZAR BIZNESOWY	6
Zachęty podatkowe na inwestycje w regionach słabo rozwiniętych	6
Ulgi podatkowe na inwestycje w „zielone fundusze” oraz „etyczne fundusze”	8
Zachęty podatkowe dla firm zaopatrujących się u krajowych rolników	9
Zachęty podatkowe dla firm prowadzących działalność badawczo-rozwojową	10
OBSZAR ŚRODOWISKOWY	12
Zachęty podatkowe na innowacje i inwestycje w obszarze ochrony środowiska	12
Zachęty podatkowe na innowacje i inwestycje w nowe linie technologiczne	13
Zachęty podatkowe na innowacje i inwestycje w nowe produkty	14
Zachęty podatkowe na prowadzenie recyklingu lub odzysku opakowań	14
Zachęty podatkowe na innowacje i inwestycje w ekologiczną flotę samochodową	14
Zachęty podatkowe na innowacje i inwestycje w zwiększanie eko-efektywności budynków	15
Ulgi podatkowe dla firm korzystających z odnawialnych źródeł energii	16
Pozostałe zachęty podatkowe związane z ochroną środowiska w kontekście CSR	16
OBSZAR PRACOWNICZY	18
Zachęty podatkowe dla firm zatrudniających nowych pracowników	18
Zachęty podatkowe dla firm na zatrudnianie niepełnosprawnych	20
Zachęty podatkowe na szkolenia dla pracowników	20
Zachęty podatkowe na inwestycje zwiększające bezpieczeństwo pracowników	21
Ulgi podatkowe dla firm zapewniających swoim pracownikom dodatkową opiekę medyczną	21
Ulgi podatkowe dla firm zapewniających swoim pracownikom dodatkowe zajęcia sportowe	22
Ulgi podatkowe dla firm zapewniających dopłaty do żłobków i przedszkoli dzieci pracowników	22
Pozostałe zachęty podatkowe związane z zatrudnieniem w kontekście CSR	23
OBSZAR SPOŁECZNY	24
Zachęty podatkowe związane z przekazywaniem funduszy na cele charytatywne	24
ZAKOŃCZENIE	27

WSTĘP

Koncepcja zrównoważonego rozwoju oraz społecznej odpowiedzialności biznesu (*Corporate Social Responsibility* – CSR) znajduje odzwierciedlenie w politykach i strategiach Unii Europejskiej (UE) oraz państw członkowskich. Poszczególne rządy promując zrównoważony rozwój gospodarczy wprowadzają konkretne rozwiązania również do systemów podatkowych. Niniejsze opracowanie stanowi analizę porównawczą realizowanych zachęt podatkowych w wybranych krajach europejskich w kontekście CSR. Dokument prezentuje informacje o Polsce, Rumunii, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Grecji, Francji, Finlandii, Belgii, Norwegii i Ukrainie.

Koncepcja CSR, jako sposób zarządzania firmą w szczególności zwraca uwagę na uwzględnianie czynników społecznych i środowiskowych w praktyce biznesowej, jak również na aktywny dialog z otoczeniem biznesowym. Idea CSR powstała w środowisku biznesowym i jako narzędzie zarządzania ma na celu zwiększanie wartości firm na rynku.

Prowadzenie społecznie odpowiedzialnego biznesu jest pewnego rodzaju odpowiedzią na dwa zjawiska. Pierwsze, rynkowe wiąże się ze wzrostem świadomości społecznej zarówno klientów jak i konsumentów, którzy coraz częściej zwracają uwagę na jakość produktu oraz na dodatkowe elementy z nim związane. Są to m.in.: pochodzenie surowców, półproduktów, sposób traktowania pracowników, warunki pracy czy aspekty środowiskowe procesu wytwarzania produktu czy procesu świadczenia usługi.

Drugie zjawisko, ma związek z koniecznością odpowiedzi biznesu na wyzwania mające swoje źródło w rozwijającej się na świecie, a w szczególności w Europie, koncepcji zrównoważonego rozwoju. Zrównoważony rozwój to rozwój, który zaspokaja podstawowe potrzeby wszystkich ludzi bez zagrożenia możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń i bez przekraczania długookresowych granic pojemności ekosystemu Ziemi. Zrównoważony rozwój gospodarczy ma prowadzić do zwiększania spójności społecznej oraz podnoszenia jakości środowiska naturalnego, m.in. poprzez ograniczanie szkodliwego wpływu produkcji i konsumpcji na stan środowiska i ochronę zasobów przyrodniczych. Koncepcja ta stanowi podstawę regulacji unijnych określonych w Traktacie Lizbońskim czy strategii Europa 2020, jak również jest szeroko uwzględniana w tworzeniu polityk i strategii w ramach Unii Europejskiej.

Mając na uwadze istotę kwestii zrównoważonego rozwoju, Unia Europejska i poszczególne rządy zaczęły interesować się ideą społecznej odpowiedzialności biznesu i bardzo mocno ją promować. Pomimo iż CSR jest koncepcją dobrowolnego uwzględniania w prowadzonej działalności czynników społecznych i środowiskowych, koncepcją nie uregulowaną wyraźnie przez przepisy prawa, instytucje publiczne w niektórych krajach mając na uwadze wynikające z jej zastosowania korzyści stopniowo wprowadzają dodatkowe wymogi względem przedsiębiorstw w zakresie CSR, a także oferują pewne formy wsparcia.

15 lutego 2011 roku w Hiszpanii wprowadzono obowiązek raportowania CSR przez duże przedsiębiorstwa. Jest to już kolejny kraj należący do Unii Europejskiej, który zobowiązuje firmy do raportowania wskaźników pozafinansowych. Hiszpania dołączyła do takich krajów, jak Dania, Szwecja i Holandia, które wcześniej wprowadziły obowiązek raportowania wskaźników pozafinansowych (m.in. społecznych i środowiskowych). Jednocześnie w Komisji Europejskiej prowadzone są dyskusje nad wprowadzeniem obligatoryjnego raportowania wskaźników pozafinansowych przez przedsiębiorców we wszystkich państwach członkowskich. Ponadto, niektóre kraje samodzielnie podejmują inicjatywy mające na celu promocję CSR. Przykładowo, w Polsce został powołany przez Prezesa Rady Ministrów rządowy Zespół ds. Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, w Niemczech uchwalono Narodową Strategię CSR. W 2009 roku rząd francuski złożył projekt objęcia obowiązkiem raportowania wszystkie firmy zatrudniające powyżej 500 pracowników i których roczny bilans przekracza 43 mln euro oraz instytucje państwowe zatrudniające powyżej 300 osób i posiadające roczny budżet co najmniej 34 mln euro.

Przykłady aktywności na polu CSR w wybranych krajach wskazują pewien trend oraz wyraźnie pokazują rosnące znaczenie koncepcji CSR w kreowaniu otoczenia ekonomiczno-prawnego przez instytucje administracji publicznej. Podejmowane w oparciu o tę koncepcję decyzje polityczne, budowane na niej prawodawstwo wpływa na konieczność zmiany sposobu prowadzenia działalności biznesowej.

Jednym z narzędzi determinowania zachowań przedsiębiorstw, stosowanym przez administrację państwową jest system podatkowy. Poprzez ten system rządy mają możliwość promowania pewnych rozwiązań i ograniczania innych, stymulowania określonych zachowań czy też decydowania o kierunku rozwoju poszczególnych dziedzin życia społecznego i gospodarczego. Korzystając z możliwości wykorzystania narzędzi systemu podatkowego i jednocześnie mając na uwadze korzyści wynikające z uwzględniania CSR w działalności przedsiębiorstw, instytucje publiczne tworzą określone zachęty podatkowe wspierające prowadzenie biznesu w sposób odpowiedzialny.

W celu zapewnienia przejrzystości analizy oraz możliwości porównania dostępnych rozwiązań w poszczególnych krajach na potrzeby niniejszego opracowania przeprowadzono badanie ankietowe, którego podstawę stanowiły pytania szczegółowe będące wyróżnikami najczęstszych aktywności przedsiębiorstw w działaniach CSR w czterech obszarach: biznesowym, środowiskowym, miejsca pracy oraz społecznym.

W oparciu o zebrane informacje można stwierdzić, że w większości krajów pewne obszary są bardziej premiowane od innych, co przede wszystkim wynika z polityki UE oraz trendów rynkowych. Do najczęściej występujących należą zachęty w zakresie inwestycji środowiskowych, działań charytatywnych czy zatrudniania osób niepełnosprawnych.

W niektórych krajach występują specyficzne rozwiązania, które mogą stanowić dobrą praktykę i cenną wskazówkę dla stanowiących prawo i budujących system zachęt podatkowych w innych krajach. Dla przykładu:

obszar biznesowy	System podatkowy Belgii dla firm zatrudniających pracowników zespołów badawczo-rozwojowych przewiduje zwolnienie w wysokości 75% podatku od wynagrodzeń dla tych pracowników. Warunkiem skorzystania ze zwolnienia jest reinwestycja wartości zaoszczędzonego podatku w ramach działalności przedsiębiorstwa.
obszar środowiskowy	Również Belgia wprowadziła zachętę podatkową na zakup samochodów z silnikiem elektrycznym, wyrażoną w stałej kwocie określonej w wewnętrznych regulacjach. Ulga jest wyższa dla samochodów z określoną w przepisach optymalną emisją CO ₂ i wynosi pomiędzy 50% a 100% (samochody z emisją 60gr CO ₂ / km lub mniejszą upoważniają do 100% ulgi, podczas gdy samochody emitujące 195 gr CO ₂ / km lub więcej dają prawo do 50% ulgi). Dodatkowo, podatek od emisji CO ₂ jest niższy dla samochodów firmowych z optymalną emisją CO ₂ . W wybranych regionach Hiszpanii funkcjonuje ulga podatkowa na wykorzystanie „zielonej” energii. Przykładowo, w Madrycie właściciel budynku mieszkalnego, który zainwestował w instalację wykorzystującą energię słoneczną może pomniejszyć swoje zobowiązanie podatkowe z tytułu podatku od nieruchomości nawet o 25%.
obszar pracowniczy	W Hiszpanii obowiązuje ulga podatkowa w wysokości 6 000 EUR w skali roku z tytułu każdej nowo zatrudnionej osoby niepełnosprawnej. Warunkiem otrzymania dofinansowania jest podniesienie średniego poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych w danym przedsiębiorstwie w porównaniu z rokiem wcześniejszym.
obszar społeczny	W Finlandii osoby prawne mają prawo do odliczenia darowizn na cele wspierania nauki, sztuki lub fińskiego dziedzictwa kulturowego oraz środków przekazanych na rzecz uniwersytetów (lub innej instytucji szkolnictwa wyższego) w państwach członkowskich EOG lub na fundusz powiązany z takim uniwersytecie w wysokości od 850 EUR do 250 000 EUR. Odliczeniu mogą również podlegać darowizny w wysokości od 850 EUR do 50 000 EUR przeznaczone na cele promocji nauki, sztuki lub fińskiego dziedzictwa kulturowego przyznane stowarzyszeniom, fundacjom lub innym instytucjom w krajach EOG pod warunkiem, że zostały uznane przez Krajową Radę Podatkową jako adresaci pomocy, a ich celem jest pielęgnowanie fińskiego dziedzictwa kulturowego. Podmiotami uprawnionymi do dokonywania opisanych odliczeń są m.in. spółki, banki inwestycyjne, fundusze inwestycyjne itp.

Polska pod względem zachęt podatkowych w analizowanych czterech obszarach lokuje się w średniej na tle innych krajów europejskich. Wprawdzie w polskim systemie podatkowym przedsiębiorcy mogą skorzystać z szeregu drobnych ulg, jednak można uznać, że mają one niewielkie znaczenie w codziennej praktyce biznesowej i tak naprawdę nie dotyczą podstawowych problemów gospodarczych, środowiskowych, pracowniczych i społecznych w kontekście rozwoju CSR.

Warto podkreślić, że w rekomendacjach rządowego Zespołu ds. Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw mających na celu rozwój CSR w Polsce znalazły się zapisy dotyczące polityki podatkowej. Autorzy dokumentu proponują podjęcie działań dążących do zapewnienia spójności i przejrzystości systemu podatkowego, w tym skoncentrowanie preferencji na narzędziach warunkowych, zwłaszcza związanych z działalnością innowacyjną, inwestycyjną i wyzwaniami demograficznymi oraz środowiskowymi. System podatkowy sprzyjający innowacyjności, efektywności i inwestycjom powinien umożliwiać realizację długofalowych strategii biznesowych oraz minimalizować zniekształcenia w alokacji zasobów. Proponowane działania w obszarze podatkowym powinny prowadzić do stopniowego przeniesienia ciężarów na działalność społecznie niepożądaną, tj. emisję zanieczyszczeń celem transformacji systemu społeczno-gospodarczego na zieloną i niskoemisyjną ścieżkę. Celem jest pełne wdrożenie zasady „zanieczyszczający płaci”.

OBSZAR BIZNESOWY

Obszar biznesowy w koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu definiowany jest poprzez sposób, w jaki przedsiębiorstwo podejmuje i realizuje główne funkcje biznesowe. Do najważniejszych elementów działań CSR w obszarze biznesowym możemy zaliczyć dokonywanie analizy ryzyk społecznych i środowiskowych przy tworzeniu produktów i usług, sposób doboru i współpracy z dostawcami, kryteria polityki inwestycyjnej, praktykę komunikacyjną, procedury postępowania z klientami.

Obszar biznesowy w kontekście CSR jest obszerny. Na potrzeby niniejszej analizy zostało wyróżnionych kilka głównych zagadnień szczegółowych, dla rozwoju których zachęty podatkowe mogą mieć bezpośrednie lub pośrednie znaczenie.

Przykładem są poniżej opisane ogólnie dostępne zachęty podatkowe na działalność badawczo-rozwojową, z których mogą skorzystać przedsiębiorcy chcący prowadzić lub rozwinać projekty badawcze z zachowaniem zasad CSR. Prowadzenie prac badawczych w kierunku nowych produktów, usług czy technologii jest obecnie obowiązkowym obszarem działalności większości firm. Istotne jest aby realizować projekty z zachowaniem zasad CSR mając na uwadze nie tylko minimalizację własnego negatywnego oddziaływania na otoczenie, ale też maksymalizowania pozytywnego wpływu.

Zachęty podatkowe na inwestycje w regionach słabo rozwiniętych

W **Polsce** w celu przyśpieszenia rozwoju gospodarczego regionów słabo rozwiniętych utworzono specjalne strefy ekonomiczne (SSE). Dochód z działalności prowadzonej w ramach SSE na podstawie zezwolenia podlega zwolnieniu z podatku dochodowego (CIT, PIT). Zwolnienie mogą otrzymać osoby fizyczne i prawne prowadzące działalność gospodarczą przy spełnieniu warunków wymaganych przez daną SSE do uzyskania zezwolenia.

Ponadto, istnieją również udogodnienia w zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne przy zatrudnianiu osób w gminach zagrożonych dużym bezrobociem strukturalnym. Nie są to jednak zachęty podatkowe, lecz pewnego rodzaju ułatwienia dla osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą. W celu zachęcania do podejmowania pracy poza rolnictwem wprowadzone zostały do ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne preferencje podatkowe dla podatników prowadzących gospodarstwa rolne, którzy jednocześnie wykonują pozarolniczą działalność gospodarczą, w miejscowościach o liczbie mieszkańców do 5 000. Podatnicy mają

możliwość przekroczenia określonego stanu zatrudnienia, bez stosowania zwwyżki stawki karty podatkowej.

Polskie prawodawstwo przewiduje również zachęty podatkowe w postaci zwolnienia z podatku od nieruchomości, któremu podlegają grunty, budynki lub ich części oraz budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Przedmiotowe zwolnienie może zostać ustanowione przez Radę gminy w drodze uchwały, która określa przesłanki konieczne do spełnienia przez przedsiębiorcę. Wartość udzielanej pomocy publicznej może być obliczana w odniesieniu do kosztów inwestycji w środki trwałe oraz w wartości niematerialne i prawne, które są związane z realizacją nowej inwestycji, lub kosztów utworzenia nowych miejsc pracy związanych z realizacją nowej inwestycji. W przypadku pomocy obliczanej na podstawie kosztów utworzenia nowych miejsc pracy, warunkiem jest ich utworzenie w okresie nie później niż 3 lata od dnia zakończenia inwestycji i utrzymanie zadeklarowanego poziomu zatrudnienia przez okres co najmniej 5 lat, a w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) co najmniej 3 lat od dnia utworzenia nowych miejsc pracy.

W pozostałych analizowanych krajach, również poprzez politykę fiskalną wspiera się rozwój regionów słabiej rozwiniętych. Poniżej wybrane przykłady:

- W **Hiszpanii** część podatku dochodowego podmiotów, które faktycznie prowadzą działalność gospodarczą w autonomiach Ceuta, Melilla oraz regionach od nich zależnych może zostać obniżona o 50%. W szczególności, podstawę opodatkowania można obniżyć o sumę, która zostanie przeznaczona na Fundusz Rezerw Inwestycyjnych Wysp Kanaryjskich (RIC) w odniesieniu do zakładów zlokalizowanych na terenie Wysp Kanaryjskich (do wysokości 90% niepodzielnego dochodu osiągniętego w danym roku). Zgodnie ze stanowiskiem hiszpańskich władz podatkowych, podatnicy mogą dokonać odliczenia kapitału w okresie maksymalnie pięciu lat: w roku uzyskania przychodu, w roku w którym rezerwa na RIC została zaksięgowana oraz przez okres trzech kolejnych lat. Inwestycja jest uznana za zrealizowaną w momencie oddania do eksploatacji.
- We **Francji** stosuje się kilka rodzajów zachęt podatkowych. Są to m.in. zwolnienie z opodatkowania czy też obniżenie stawki podatku CIT i lokalnego podatku od działalności gospodarczej dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w mniej rozwiniętych regionach. Ulgi te obowiązują głównie na wyspach francuskich (np. Korsyka), terenach zamorskich oraz obszarach wiejskich.
- **Wielka Brytania** ustanowiła 21 stref ekonomicznych, w których obowiązują różne ulgi podatkowe, w tym m.in. zwolnienie z lokalnego podatku związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej (*business rate*) do kwoty podatku nie przekraczającej 275,000 GBP w okresie pięciu lat od momentu rozpoczęcia inwestycji.
- W **Norwegii** istotnym instrumentem polityki regionalnej jest geograficzne zróżnicowanie wysokości obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne odprowadzanych przez pracodawcę. Głównym celem takiego rozwiązania jest stymulowanie rozwoju biznesu, zapobieganie likwidacji przedsiębiorstw, jak również zapewnienie trwałego zatrudnienia dla mieszkańców regionów

rozwijających się. Niższa stawka podatkowa (22% lub 16%) stosowana jest w odniesieniu do dochodów inwestorów indywidualnych, jak i korporacyjnych, którzy rezydują na Svalbardzie. Rząd Norwegii zdecydował się również na wprowadzenie ulgi podatkowej w postaci przyspieszonej amortyzacji platformom wydobywającym ropę naftową poza okręgiem administracyjnym Finnmark. Ulga została ustanowiona przy uwzględnieniu takich czynników jak: zatrudnienie, eksploatacja zasobów naturalnych i aktywność biznesowa w regionie Morza Barentsa. Obecnie ma zastosowanie jedynie do złóż Snøhvit.

- Regulacje obowiązujące w **Finlandii** umożliwiają przyspieszoną amortyzację w regionach rozwijających się. Dla inwestycji nowych lub istniejących, ale poddanych znacznej rozbudowie, podjętych pomiędzy rokiem 1998 a 2011 przez małe i średnie przedsiębiorstwa - w roku, w którym inwestycja została oddana do użytkowania oraz w dwóch kolejnych latach, stawka amortyzacji jest określana na podstawie stawki maksymalnej powiększonej o 50%. Rozwiązanie to będzie dostępne po raz ostatni w roku podatkowym 2014. Ma ono zastosowanie przede wszystkim do działalności produkcyjnej oraz turystycznej. Z możliwości skorzystania z przedmiotowej ulgi wyłączono sektory: stoczniowy, wydobywczy, przetwórstwo produktów rolnych, produkcja stali, rur stalowych, motoryzacyjny, produkcja włókien syntetycznych.
- W **Grecji** zachęty podatkowe mają zastosowanie dla określonych inwestycji w formie kwot wolnych od podatku, których wysokość różni się w zależności od regionu, w którym przedsiębiorstwo posiada swoją siedzibę i w którym prowadzi działalność gospodarczą. Wyższe stawki są przewidziane na realizację inwestycji w mniej rozwiniętych regionach, gdzie PKB jest niższe niż 70% średniej krajowej, np. w obszarach przygranicznych oraz na wyspach.
Dodatkowo, w **Grecji** dostawa towarów i usług na terenie niektórych wysp podlega opodatkowaniu obniżoną o 30% stawką VAT. Funkcjonuje też ulga podatkowa dla młodych przedsiębiorców (poniżej 35 lat) oraz dla spółek utworzonych przez takie osoby, do wysokości zysków o wartości 30 000 EUR. Ulga może być stosowana przez pierwsze trzy lata działalności gospodarczej.

Ulgi podatkowe na inwestycje w „zielone fundusze” oraz „etyczne fundusze”

W **Polsce** można wyróżnić bezpośrednie i pośrednie ulgi związane z prowadzeniem odpowiedzialnej polityki inwestycyjnej (kapitałowej lub rzeczowej) charakteryzującej się elementami związanymi z ochroną środowiska lub wartościami etycznymi.

Bezpośrednio, jeżeli inwestycje w zielone fundusze i fundusze etyczne (tj. fundusze inwestujące w te przedsięwzięcia, które nie są związane z np. przemysłem zbrojeniowym czy tytoniowym) prowadzone są za pośrednictwem funduszy inwestycyjnych (zarówno polskich jak i zagranicznych) wówczas dochód z takich inwestycji podlega zwolnieniu z CIT na etapie funduszu inwestycyjnego. Fundusze inwestycyjne są zwolnione z podatku dochodowego od osób prawnych od całości swoich dochodów (zwolnienie podmiotowe).

Pośrednio obowiązują w odniesieniu do inwestycji proekologicznych dla wytwórców „zielonej energii”:

- Energia elektryczna wytwarzana z odnawialnych źródeł energii jest zwolniona z akcyzy na podstawie dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectwa pochodzenia energii. Powyższe zwolnienie stosuje się od momentu otrzymania dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectwa pochodzenia energii.
- Podatnikom podatku rolnego przysługuje ulga inwestycyjna z tytułu wydatków poniesionych na zakup i zainstalowanie urządzeń do produkcji energii ze źródeł odnawialnych (tj. wiatru, biogazu, słońca, spadku wód). Po zrealizowaniu i udokumentowaniu inwestycji, przysługuje odliczenie w wysokości 25 % nakładów inwestycyjnych od należnego podatku rolnego od gruntów, na których inwestycja została ulokowana.
- Ulga na produkcję biopaliw (na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 3 ustawy o podatku akcyzowym, która funkcjonowała jedynie do 30 kwietnia 2011 r.). Obecnie trwa proces o ponowne przyznanie ulgi akcyzowej na biokomponenty niezbędne do produkcji oleju napędowego ekologicznego. Niewykluczone, że stosowne zmiany w prawie zostaną wprowadzone w 2012 r.

W pozostałych krajach poddanych analizie przewidziano następujące zachęty:

- W **Wielkiej Brytanii** możliwe jest dokonywanie zwiększonych odpisów amortyzacyjnych od wybranych kosztów środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych związanych z inwestycjami w „zielone” technologie. Podatnicy mogą zastosować nawet 100% stawkę czyli zamortyzować pełną kwotę inwestycji już w roku jej nabycia.
- **Belgia** wprowadziła 15,5% ulgę inwestycyjną dla wszystkich przedsiębiorstw na inwestycje wspomagające oszczędność energii polegającą na odliczeniu od podatku 15,5% wartości nabytych aktywów (w roku ich zakupu lub w kolejnych latach).
- W **Grecji** w ramach programów Spójności Regionalnej oraz Rozwoju Technologicznego, można ubiegać się o dotacje na wdrażanie technologii przyjaznych środowisku na szczeblu regionalnym, które mogą być łączone z ulgami podatkowymi na warunkach wskazanych w decyzji przyznanej przez właściwe ministerstwo np. z możliwością zwolnienia od podatku dochodowego.

Zachęty podatkowe dla firm zaopatrujących się u krajowych rolników

Szczególnie wrażliwym obszarem, mającym znaczący wpływ na gospodarkę jest rolnictwo. Głównie w sektorze FMCG jakość regulacji oraz prowadzonej przez dany kraj polityki podatkowej w zakresie rolnictwa ma wyraźne przełożenie na kondycję przedsiębiorstw. Ułatwienie korzystania z krajowych produktów rolnych ogranicza koszty transportu, zwiększa zaufanie społeczne do sprzedawanych produktów oraz rozwija w sposób zrównoważony gospodarkę. Świadomość tego faktu ma swoje odbicie we Wspólnej Polityce Rolnej Unii Europejskiej, która jest kształtowana przez wpływowe państwa członkowskie.

W Polsce dotychczas nie wprowadzono zachęt podatkowych na inwestycje w rolnictwo. W polityce fiskalnej nie znajdują się również regulacje mające na celu zachęcenie przedsiębiorstw do korzystania

z produktów pochodzących od krajowych rolników. Na tle innych państw europejskich Polska nie jest wyjątkiem, gdyż pozostałe analizowane kraje również nie wspierają w ten sposób swojego rolnictwa.

Zachęty podatkowe dla firm prowadzących działalność badawczo-rozwojową

- **Hiszpania** wprowadziła ulgę podatkową polegającą na odliczeniu od podatku 25% wydatków poniesionych na działalność badawczo-rozwojową (B+R) w danym roku podatkowym. Jeśli dana inwestycja przekracza średnią wysokość wydatków poniesionych na działalność B+R w ciągu dwóch ostatnich lat, wtedy 42% ulga może być zastosowana dla kwoty przekraczającej tą średnią. Ponadto, można skorzystać z 8% ulgi podatkowej na wydatki poniesione na innowacje technologiczne w danym roku podatkowym. Wydatki na działalność badawczo-rozwojową, do których zastosowanie ma ulga podatkowa muszą zostać poniesione w Hiszpanii lub w innym kraju Unii Europejskiej albo Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Wydatki na B+R zawierają kwoty poniesione przez podatnika indywidualnie lub we współpracy z innym podmiotem w celu realizacji działalności B+R.
- **Norwegia** wprowadziła odliczenia podatkowe związane z badaniami naukowymi i kształceniem zawodowym. Jeśli kwoty wydatkowane na te cele przekraczają 10 000 NOK, odliczeniu może podlegać maksymalnie 10% przychodów podatnika (w wysokości brutto czyli przychodów określonych przed dokonaniem takiego odliczenia).
Dodatkowo, w Norwegii koszty związane z prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych podlegają odliczeniu od podstawy opodatkowania do wysokości od 18% do 20% faktycznie wydatkowanej kwoty w zależności od przedmiotu prowadzonej działalności. Celem przedsięwzięcia musi być pozyskanie nowej wiedzy i umiejętności, które w przyszłości mogą doprowadzić do powstania nowych lub ulepszonych produktów, usług i procesu produkcyjnego.
- W **Finlandii** przedsiębiorstwa mogą odliczyć darowizny na wspieranie nauki w wysokości od 850 EUR do 50 000/ 250 000 EUR w zależności od ich przeznaczenia.
- W **Grecji** wydatki na badania i rozwój są w pełni odliczane w roku, w którym zostały poniesione lub, jeśli dotyczą stałego wyposażenia, w równych ratach przez 3 lata. Możliwe są też dodatkowe odliczenia w wysokości 50% kosztów poniesionych na działalność B+R w okresie 01.01.2005 – 31.12.2014.
- **Rumuńskie** prawo podatkowe przewiduje następujące zachęty podatkowe dla działalności badawczo-rozwojowej:
 - dodatkowe odliczenie od podatku w wysokości 20% wartości kwalifikowanych wydatków;
 - zastosowanie przyspieszonej metody amortyzacji dla urządzeń i sprzętu przeznaczonego do działalności badawczo-rozwojowej.

- System podatkowy **Belgii** dla firm zatrudniających pracowników zespołów badawczo-rozwojowych przewiduje zwolnienie w wysokości 75% podatku od wynagrodzeń dla tych pracowników. Warunkiem skorzystania ze zwolnienia jest reinwestycja wartości zaoszczędzonego podatku w ramach działalności przedsiębiorstwa. Wprowadzono również ulgę w wysokości 15,5% wydatków inwestycyjnych, związanych z pozyskaniem patentu. Dodatkowo, zyski przedsiębiorstwa są zwolnione z podatku do wysokości uzyskanego wsparcia na prace badawczo-rozwojowe.

OBSZAR ŚRODOWISKOWY

Działania CSR w obszarze środowiskowym realizowane są na następujących polach: zarządzanie danymi środowiskowymi w firmie; innowacje technologiczne, procesowe lub produktowe zmniejszające negatywny wpływ na środowisko naturalne, recykling oraz odzysk odpadów lub opakowań; edukacja ekologiczna rynku oraz wewnątrz przedsiębiorstwa.

Jednym z fundamentów CSR są działania firm w zakresie zarządzania środowiskowego mającego na celu minimalizację negatywnego wpływu na środowisko naturalne, wprowadzanie nowych technologii, analizowanie ryzyk środowiskowych oraz edukację ekologiczną pracowników, a także pozostałych interesariuszy, począwszy od dostawców na klientach i konsumentach skończywszy.

Działania środowiskowe szczególnie powinny być objęte współpracą pomiędzy sektorem biznesowym i administracją. Unia Europejska dodatkowo zachęca firmy do wprowadzania dobrowolnych standardów środowiskowych takich jak EMAS. Powszechną praktyką jest już posiadanie przez przedsiębiorstwa normy ISO 14001. Wiele państw oprócz narzucania na przedsiębiorstwa obligatoryjnych norm i regulacji zachęca do podejmowania dodatkowych, dobrowolnych działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

Zachęty podatkowe na innowacje i inwestycje w obszarze ochrony środowiska

- **Hiszpania** wprowadziła ulgę podatkową w wysokości 8% wartości inwestycji w środki trwałe przeznaczone na ochronę środowiska, które są objęte zakresem programów lub umów z odpowiednimi organami administracji, wydającymi certyfikaty uprawniające do prowadzenia inwestycji. Dotyczą one m.in. urządzeń obniżających hałas, zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie wód powierzchniowych, wód podziemnych oraz wód morskich, jak również służących redukcji, odzyskaniu lub unieszkodliwianiu pozostałości przemysłowych.
- **Francja** wprowadziła ulgi podatkowe na działalność badawczo-rozwojową związaną z inwestycjami lub wdrożeniem innowacji środowiskowych w wysokości 30% wydatków ponoszonych przez już istniejące przedsiębiorstwa oraz 35% - 40% dla nowych firm. Ulga ta polega na odliczeniu wydatkowanych kwot od podatku dochodowego podatnika inwestującego w prace badawczo-rozwojowe w ciągu kolejnych 3 lat podatkowych.
- W **Belgii** istnieje ulga podatkowa w wysokości 80% nakładów zainwestowanych na nabycie patentu, przy spełnieniu określonych warunków (przykładowo, centrum badawcze prowadzące

prace nad rozwojem nowej technologii, powinno wykazywać się odpowiednim stopniem niezależności, tzn. stanowić odrębną linię biznesową). Ulga ta może być przyznana firmom bez względu na rodzaj formy prawnej, jak i sektora w ramach którego prowadzą działalność.

- **Grecja** z kolei premiuje zakłady produkcyjne, które ponoszą wydatki na zmniejszenie wpływu prowadzonej działalności na środowisko. Tego rodzaju przedsiębiorstwa upoważnione są do obniżenia podstawy opodatkowania o 50% wartości takich wydatków.

Zachęty podatkowe na innowacje i inwestycje w nowe linie technologiczne

W **Polsce** przedsiębiorcy będący podatnikami CIT / PIT mają możliwość odliczenia od podstawy opodatkowania do 50% kwoty wydanej na nabycie nowej technologii. Nowa technologia w rozumieniu ustawy o PIT i CIT to wiedza technologiczna w postaci wartości niematerialnych i prawnych w szczególności wyniki badań i prac rozwojowych, która umożliwia wytwarzanie nowych lub udoskonalenie obecnych wyrobów lub usług i która nie jest stosowana na świecie przez okres dłuższy niż ostatnich 5 lat, co potwierdza opinia niezależnej od podatnika jednostki naukowej. Przez nabycie nowej technologii rozumie się nabycie praw do wiedzy technologicznej, w drodze umowy o ich przeniesienie, oraz korzystanie z tych praw. Prawo do odliczeń nie przysługuje podatnikowi, jeżeli w roku podatkowym lub w roku poprzedzającym prowadził działalność na terenie SSE na podstawie zezwolenia.

Warto doprecyzować, że zgodnie z polskimi regulacjami w przypadku osób fizycznych z ulgi mogą skorzystać podatnicy PIT osiągający dochody z działalności gospodarczej i rozliczający się według skali podatkowej. Ulga nie dotyczy osób uzyskujących przychody z innych źródeł niż działalność gospodarcza, rozliczających się stawką liniową 19%, opodatkowanych w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych.

Firmy prowadzące działalność gospodarczą na terenie Polski mogą skorzystać również z zachęt podatkowych przewidzianych dla centrów badawczo-rozwojowych. Przedsiębiorca niebędący instytutem badawczym prowadzący badania lub prace rozwojowe, może uzyskać status centrum badawczo-rozwojowego po spełnieniu warunków przewidzianych w przepisach prawa.¹

Centrum badawczo-rozwojowe może tworzyć fundusz innowacyjności z comiesięcznego odpisu wynoszącego nie więcej niż 20 % przychodów uzyskanych przez centrum badawczo-rozwojowe w danym miesiącu. Dodatkowo, z centrum badawczo-rozwojowe zwolnione jest z płacenia podatku od nieruchomości, podatku rolnego oraz z opłacenia podatku leśnego.

Takie kraje jak Hiszpania, Francja, Finlandia, Rumunia i Ukraina nie premiuje przedsiębiorców inwestujących w nowe technologie w zakresie ochrony środowiska. Inne spośród analizowanych krajów przewidują następujące zachęty:

¹ Podstawa prawna: art. 17 – 21 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2008r., Nr 116 poz. 730).

- **Wielka Brytania** wprowadziła podwyższone stawki amortyzacji podatkowej na inwestycje w wybrane „zielone” technologie – energooszczędne urządzenia oraz instalacje (m.in. oczyszczalnie wodne, czy klimatyzatory).
- **Grecja** stosuje dotacje na nowe technologie o innowacyjnych zastosowaniach, których celem jest ochrona środowiska i energooszczędność w wysokości nieprzekraczającej 50% kwalifikowanych wydatków inwestycyjnych. Dotacja może być łączona z ulgami podatkowymi, które różnią się w zależności od wielkości inwestycji i regionu w którym technologie te mają być wykorzystywane.

Zachęty podatkowe na innowacje i inwestycje w nowe produkty

O ile w niektórych systemach fiskalnych analizowanych krajów znajduje się szereg zachęt dla wprowadzania innowacyjnych linii technologicznych, o tyle tylko w Grecji przedsiębiorcy mogą liczyć na zwolnienie z podatku CIT w odniesieniu do inwestycji w nowe produkty. Rozwiązanie to dotyczy zysków pochodzących ze sprzedaży produktów, które posiadają międzynarodowy patent zarejestrowany na przedsiębiorstwo ubiegające się o zwolnienie. Zwolnienie to ma zastosowanie również w odniesieniu do usług, których świadczenie związane jest z wykorzystaniem międzynarodowego patentu zarejestrowanego na przedsiębiorstwo ubiegające się o zwolnienie.

Zachęty podatkowe na prowadzenie recyklingu lub odzysku opakowań

Niektóre spośród analizowanych krajów przewidują zachęty podatkowe na prowadzenie recyklingu lub odzysku opakowań:

- W **Belgii** przedsiębiorcy mogą korzystać z 3% ulgi inwestycyjnej w opakowania wielokrotnego użytku, przykładowo poprzez odliczenie wydatków przeznaczonych na nabycie urządzeń służących do produkcji opakowań wielokrotnego użytku.
- W **Grecji** koszty recyklingu mogą stanowić koszt podatkowy. Ponadto, wytyczne ministerstwa wprost wskazują na prawo do odliczenia w ramach rozliczenia CIT opłat ponoszonych przez przedsiębiorstwa z wybranych gałęzi przemysłu (np. farmaceutycznej) na rzecz organizacji zajmujących się odzyskiem opakowań.

Zachęty podatkowe na innowacje i inwestycje w ekologiczną flotę samochodową

Polski system podatkowy nie przewiduje żadnych ulg dla przedsiębiorców inwestujących w bardziej ekologiczny park samochodowy. Brak jest zachęt podatkowych w tym obszarze również w Hiszpanii, Francji, Norwegii, Finlandii, Rumunii, Grecji i na Ukrainie.

- Natomiast w **Wielkiej Brytanii** możliwa jest jednorazowa amortyzacja podatkowa dla pojazdów napędzanych elektrycznie (podatnicy stosują 100% stawkę amortyzacji w pierwszym roku oddania pojazdów do użytkowania). Pracownicy nie płacą podatku od samochodów elektrycznych zapewnianych przez pracodawcę oraz płacą obniżony podatek od samochodów hybrydowych i pojazdów o niższej emisji CO₂.

- Również **Belgia** wprowadziła zachętę podatkową na zakup samochodów z silnikiem elektrycznym, wyrażoną w stałej kwocie określonej w wewnętrznych regulacjach. Ulga jest wyższa dla samochodów z określoną w przepisach optymalną emisją CO₂ i wynosi pomiędzy 50% a 100% (samochody z silnikiem wysokoprężnym z emisją 60gr CO₂/ km lub mniejszą upoważniają do 100% ulgi, podczas gdy emitujące 195 gr CO₂/ km lub więcej dają prawo do 50% ulgi). Koszty oleju napędowego podlegają odliczeniu w 75%. Dodatkowo, podatek od emisji CO₂ jest niższy dla samochodów firmowych z optymalną emisją CO₂. Natomiast, koszt zakupu pojazdu nie emitującego w ogóle dwutlenku węgla do atmosfery upoważnia nawet do 120% ulgi.

Zachęty podatkowe na innowacje i inwestycje w zwiększanie eko-efektywności budynków

Na początku marca 2011 roku w **Polsce** została uchwalona Ustawa o efektywności energetycznej, która stanowi wdrożenie regulacji unijnych określonych Dyrektywą nr 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych. Ustawa wprowadza system białych certyfikatów, zgodnie z którym przedsiębiorstwa sprzedające energię elektryczną, ciepło i gaz odbiorcom końcowym będą corocznie przedstawiać Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectwa efektywności energetycznej stanowiące dowód zrealizowania przedsięwzięć efektywnościowych w określonym zakresie lub zamiast tych świadectw wносить opłatę zastępczą. Aby uzyskać świadectwa efektywności energetycznej przedsiębiorstwo będzie mogło dokonać zmian we własnej działalności, a także kupować świadectwa od innych jednostek, które zrealizują przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej takie jak izolacja instalacji przemysłowych, przebudowa lub remont budynków, modernizacja oświetlenia, modernizacja lokalnych sieci ciepłowniczych, lokalnych źródeł ciepła i innych.

Ponadto, w **Polsce** podatnicy PIT mogą być zwolnieni z podatku PIT na podstawie premii termomodernizacyjnej. Jest to premia przysługująca inwestorowi na spłatę części kredytu zaciągniętego na termomodernizację, jeśli z audytu energetycznego wynika, że w rezultacie realizacji przedsięwzięcia nastąpi zmniejszenie zużycia energii. Premia termomodernizacyjna nie może wynosić więcej niż 20% kredytu na termomodernizację oraz nie więcej niż 16% kosztów poniesionych na termomodernizację i nie więcej niż dwukrotność przewidywanych rocznych oszczędności energii. Premia nie może być łączona z otrzymaniem dotacji ze środków Unii Europejskiej.

- **Belgia** wprowadziła ulgę inwestycyjną w wysokości 15,5% dla wszystkich przedsiębiorstw na inwestycje wspomagające oszczędność energii, polegającą na odliczeniu od podatku 15,5% wartości nabytych aktywów (w roku ich zakupu lub w kolejnych latach).
- W **Grecji** koszty poprawy wydajności ekologicznej budynków stanowią koszt uzyskania przychodu. Ulga ta dotyczy przykładowo wydatków na instalację słonecznego systemu grzewczego, zastąpienie centralnego ogrzewania systemem gazowym, czy dodatkową izolację grzewczą. Mogą z niej korzystać zarówno właściciele budynków, jak i najemcy, którzy dokonują odliczenia poniesionych kosztów przez okres trwania najmu.

Spośród badanych krajów: Ukraina, Hiszpania, Francja, Wielka Brytania, Norwegia, Finlandia i Rumunia nie posiadają zachęt podatkowych wspierających działania zmierzające do poprawy efektywności energetycznej budynków.

Ulgi podatkowe dla firm korzystających z odnawialnych źródeł energii

W **Polsce** funkcjonuje ulga inwestycyjna w podatku rolnym, która polega na odliczeniu od należnego podatku rolnego od gruntów położonych na terenie gminy, w której została dokonana inwestycja w odnawialne źródła energii wydatków poniesionych z tytułu zakupu i zainstalowania urządzeń wykorzystywanych na cele produkcji naturalnych źródeł energii. Wysokość odliczenia nie może przekroczyć 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych, ulga nie może być stosowana dłużej niż przez 15 lat.

Natomiast podatnicy podatku akcyzowego podlegają zwolnieniu z akcyzy energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, na podstawie dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectwa pochodzenia energii.

Również inne analizowane kraje przewidują określone zachęty w tym obszarze:

- W wybranych regionach **Hiszpanii** funkcjonuje ulga podatkowa na wykorzystanie „zielonej” energii. Przykładowo, w Madrycie właściciel budynku mieszkalnego, który zainwestował w instalację wykorzystującą energię słoneczną może pomniejszyć swoje zobowiązanie podatkowe z tytułu podatku od nieruchomości nawet o 25%.
- **Belgia** wprowadziła 15,5% ulgę inwestycyjną dla wszystkich przedsiębiorstw na inwestycje wspomagające oszczędność energii, polegającą na odliczeniu od podatku 15,5% wartości nabytych aktywów (w roku ich zakupu lub w kolejnych latach).
- W **Finlandii** podatek akcyzowy od paliw ciekłych jest nakładany na niektóre oleje mineralne. W praktyce najważniejszymi produktami podlegającymi opodatkowaniu są paliwa motorowe i oleje używane do celów komercyjnych lub grzewczych oraz jako ciężki olej opałowy. Podatek akcyzowy na paliwa ciekłe uwzględnia zarówno aspekt energetyczny, jak i emisję dwutlenku węgla oraz zanieczyszczenie lokalnego środowiska, które ma negatywny wpływ na ludzkie zdrowie. Podatek akcyzowy na paliwa ciekłe zawiera komponent energetyczny oraz komponent CO₂. Wysokość podatku akcyzowego zależy od tego w jakim stopniu dany olej jest nieszkodliwy dla środowiska.

W pozostałych krajach spośród badanych jurysdykcji nie zidentyfikowano zachęt podatkowych dla przedsiębiorców korzystających z odnawialnych źródeł energii.

Pozostałe zachęty podatkowe związane z ochroną środowiska w kontekście CSR

- W **Norwegii** funkcjonuje podatek leśny, który jest należny przy sprzedaży wszystkich gatunków drewna. Celem tego instrumentu jest pomoc właścicielom lasów w pozyskaniu środków finansowych na zrównoważony rozwój lasów. Pieniądze są zwracane po przedstawieniu faktur na wydatki poniesione zgodnie z przeznaczeniem. Poniesione wydatki są co do zasady

opodatkowane, jednak tylko ich część, wydana zgodnie z przeznaczeniem podatku leśnego jest księgowana jako przychód. Zatem pozostała część jest wolna od podatku.

➡ **Ukraina** wprowadziła zwolnienia podatkowe w zakresie podatku dochodowego oraz podatku VAT, dostępne dla:

- importerów/dostawców sprzętu wykorzystywanego w zakresie oszczędzania energii/paliw alternatywnych,
- przedsiębiorstw które wytwarzają energię z alternatywnych źródeł,
- przedsiębiorstw wytwarzających oraz wykorzystujących biopaliwa.

OBSZAR PRACOWNICZY

Zapewnienie bezpiecznego miejsca pracy, dbanie o dobrą atmosferę i rozwój pracowników, zarządzanie różnorodnością, zatrudnianie niepełnosprawnych, wdrażanie kodeksów postępowania, jasne procedury i równe traktowanie pracowników, wsparcie socjalne, dodatkowe ubezpieczenia medyczne, zapewnienie harmonii pomiędzy życiem zawodowym a prywatnym to przykładowe działania jakie pracodawcy mogą podjąć w stosunku do swoich pracowników w obszarze CSR.

Obszar pracowniczy powinien stanowić podstawę działań firmy w zakresie CSR. Rozwój pracowników nie tylko służy rozwojowi danej organizacji, ale również sprzyja budowaniu kapitału społecznego. Dlatego niektóre kraje wspierają firmy w obszarze rozwoju pracowników za pomocą określonych zachęt podatkowych.

Współpraca pomiędzy biznesem i administracją w obszarze pracowniczym powinna być skupiona przede wszystkim na dwóch elementach. Jednym z nich jest zatrudnianie nowych pracowników. Część krajów wdrożyła zachęty podatkowe dla przedsiębiorstw zatrudniających nowych pracowników, w tym szczególne rozwiązania w kontekście zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Drugim ważnym obszarem jest bezpieczeństwo pracy. Koszty wypadków w pracy to nie tylko straty dla pracodawcy. Analiza kosztów wynikających z wypadków przy pracy wykazuje, że pracodawcy mogą ubezpieczyć tylko około 20% bezpośrednich strat związanych z wypadkiem. Aż 80% to koszty pośrednie negatywnie wpływające na kondycję przedsiębiorstw. Dlatego też kwestia bezpieczeństwa pracy jest szczególnie ważna dla twórców międzynarodowego systemu raportowania CSR – Global Reporting Initiative². Również w analizowanych systemach podatkowych wybranych krajów przewidziane są rozwiązania podatkowe zachęcające firmy do inwestowania w dodatkowe zabezpieczenia czy też szkolenia w zakresie BHP.

W obszarze pracowniczym przedsiębiorcy mogą również liczyć na ulgi z tytułu poniesionych kosztów na szkolenie pracowników.

Zachęty podatkowe dla firm zatrudniających nowych pracowników

W **Polsce** w ramach Specjalnych Stref Ekonomicznych istnieje możliwość zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym dochodów osiąganych przez przedsiębiorcę z działalności prowadzonej na terenie SSE. Jednym z warunków uzyskania takiego zwolnienia jest osiągnięcie określonego w zezwoleniu na prowadzenie działalności w SSE poziomu zatrudnienia.

² Global Reporting Initiative to międzynarodowe wytyczne do raportowania zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw

Inną zachętą podatkową jest możliwość uzyskania przez pracodawców ulg w spłacie zobowiązań podatkowych (np. odroczenie, rozłożenie na raty, umorzenie) stanowiących pomoc publiczną na zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych.

Poza powyższymi istnieją również zachęty o charakterze bardziej ogólnym niż konkretne korzyści podatkowe:

- Pracodawca jest zwolniony z opłacania Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP) i Funduszu Pracy (FP) przez pierwsze 12 miesięcy po zatrudnieniu osoby powyżej 50 roku życia, bezrobotnej w okresie 30 dni przez zatrudnieniem.
- Pracodawca, w przypadku zatrudniania osób bezrobotnych ma możliwość uzyskania różnego rodzaju refundacji od starosty. Przykładowo, mogą to być np. refundacje kosztów wynagrodzenia, refundacje kosztów wyposażenia stanowiska pracy.

Inne kraje europejskie przewidziały również określone rozwiązania w tym zakresie:

- W **Wielkiej Brytanii** funkcjonuje zwolnienie z opłacania ubezpieczenia dla pierwszych 10 pracowników nowych firm prowadzących działalność na terenach charakteryzujących się gorszą sytuacją gospodarczą.
- **Belgia** wprowadziła zryczałtowane zwolnienie z podatku w wysokości 10 000 EUR w związku z zatrudnieniem pracowników na stanowiskach kierowniczych w działach eksportu oraz wewnętrznej kontroli jakości. Pod określonymi w wewnętrznych przepisach warunkami funkcjonuje również zryczałtowana kwota zwolnienia z podatku dochodowego w wysokości 5 150 EUR na zatrudnienie dodatkowych pracowników. Występują również regionalne dotacje na zwiększenie zatrudnienia i transfer pracowników, które mogą być uznane za wolne od podatku dochodowego przedsiębiorstw.
- **Rumunia** stymuluje zatrudnienie osób bezrobotnych poprzez subsydiowanie zatrudnienia. Oznacza to, że pracodawcy którzy zatrudniają absolwentów lub osoby powyżej 45 roku życia na czas nieokreślony są zwolnieni na okres 12 miesięcy z płacenia składek na rzecz funduszu osób bezrobotnych. Przedsiębiorstwo ma również dostęp do grantów, które w przeciwnym wypadku musiałyby być wypłacane na rzecz osób bezrobotnych. Dodatkowo, należy wymienić:
 - udzielanie preferencyjnych pożyczek na utworzenie nowych miejsc pracy ze środków krajowego funduszu zatrudnienia;
 - udzielanie zachęt fiskalnych - firmy zatrudniające osoby bezrobotne na czas określony, np. 6 miesięcy mogą skorzystać z obniżenia składek na rzecz funduszu osób niepełnosprawnych na okres 6 miesięcy.
- W **Grecji** obowiązują dotacje płacowe. Mogą zostać przyznane przedsiębiorstwom tworzącym nowe miejsca pracy bądź zatrudniającym osoby niepełnosprawne. Ponadto, obniżenie stawki CIT o 3 punkty procentowe możliwe jest w przypadku przedsiębiorstw będących w trudnej sytuacji

finansowej (tj. gdy ich obroty obniżają się przez 2 kolejne lata), pod warunkiem, że zatrudnienie w tych przedsiębiorstwach nie zostało obniżone w tym okresie.

Zachęty podatkowe dla firm na zatrudnianie niepełnosprawnych

W **Polsce** marginalnym zjawiskiem jest tworzenie przedsiębiorstw w pełni opartych na pracy osób niepełnosprawnych. Dlatego też obecnie w naszym kraju toczy się debata nad systemem promocji zatrudnienia osób niepełnosprawnych, a także nad sposobem funkcjonowania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W celu zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych funkcjonuje miesięczne dofinansowanie dla pracodawcy w przypadku zatrudniania niepełnosprawnych, w zależności od stopnia niepełnosprawności (wynosi ono 180%, 100%, 40% najniższego wynagrodzenia, a od 2012 r. – 160%, 140%, 60% najniższego wynagrodzenia). Istnieje również możliwość zwrotu pracodawcy kosztów adaptacji pomieszczeń zakładu pracy i miejsca pracy w przypadku zatrudniania niepełnosprawnego powyżej 36 miesięcy. Natomiast osoby niepełnosprawne samodzielnie mogą korzystać z refundacji kosztów składek na ubezpieczenie społeczne, jeśli prowadzą działalność gospodarczą.

W innych analizowanych krajach europejskich również przewidziano zachęty związane z promowaniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych:

- W **Hiszpanii** obowiązuje ulga podatkowa w wysokości 6 000 EUR w skali roku z tytułu każdej nowo zatrudnionej osoby niepełnosprawnej. Warunkiem otrzymania dofinansowania jest podniesienie średniego poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych w danym przedsiębiorstwie w porównaniu z rokiem wcześniejszym.
- Zgodnie z **rumuńskim** prawodawstwem, administracja i instytucje publiczne, osoby prawne oraz fizyczne, które zatrudniają co najmniej 50 osób mają obowiązek zatrudniania co najmniej 4% osób niepełnosprawnych spośród wszystkich pracowników. Pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne mają prawo:
 - w zakresie podatku CIT: do odliczenia wydatków poniesionych na dostosowanie stanowiska pracy, zakup maszyn i sprzętu na potrzeby niepełnosprawnego pracownika,
 - w zakresie podatku CIT: do odliczenia wydatków związanych z transportem osób niepełnosprawnych do pracy i z pracy oraz dostarczenia materiałów i odbioru gotowych produktów z miejsca zamieszkania pracowników niepełnosprawnych pracujących w domu,
 - do otrzymania grantów rządowych, które w przeciwnym razie musiałyby być wypłacane na rzecz osób bezrobotnych.

Zachęty podatkowe na szkolenia dla pracowników

W **Polsce** istnieje możliwość zaliczenia kosztów szkoleń pracowników do kosztów uzyskania przychodów, jeżeli koszty te są związane z uzyskaniem przychodu przez pracodawcę.

Inne kraje europejskie przewidziały również określone rozwiązania w tym zakresie:

- We **Francji** dostępne są zwolnienia podatkowe na niektóre wydatki związane ze szkoleniami. Na przykład koszt 40 godzin szkoleń dla menedżerów firm MŚP czy 25% pierwszych 10 godzin szkolenia z zakresu ekonomii firmy podlegają odliczeniu od podatku dochodowego.
- W **Wielkiej Brytanii** większość szkoleń pracowniczych jest nieopodatkowana dla pracowników. Jednocześnie, pracodawca organizujący szkolenie zbieżne z profilem specjalności pracownika, może zaliczyć wydatki z nim związane do kosztów uzyskania przychodów.
- Przedsiębiorcy w **Belgii** mają możliwość ubiegania się o vouchery szkoleniowe dla pracowników w wysokości 30 EUR (maks. 6 000 EUR na rok). Połowa tej kwoty jest opłacana przez organy podatkowe.
- **Norwegia** wprowadziła odliczenie podatkowe w ramach kształcenia zawodowego. Dla świadczeń przekraczających 10 000 NOK obowiązuje limit w wysokości 10% przychodów pracodawcy, obliczonych przed odliczeniem.
- W **Grecji** wydatki na szkolenia, jeśli są związane z czynnościami zawodowymi pracowników, co do zasady podlegają odliczeniu od przychodów.

Zachęty podatkowe na inwestycje zwiększające bezpieczeństwo pracowników

- W **Wielkiej Brytanii** obowiązują restrykcyjne przepisy dotyczące bezpieczeństwa pracowników. Państwo wspiera przedsiębiorstwa poprzez zwolnienie z podatku inwestycji związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa pracowników.
- **Belgia** oferuje 22,5% ulgę podatkową na inwestycje w zakresie poprawy bezpieczeństwa pracowników, polegającą na odliczeniu od podatku 22,5% wartości wydatków inwestycyjnych (w roku ich poniesienia lub w kolejnych latach).
- W **Rumunii** wydatki poniesione na ochronę pracowników i zapobieganie wypadkom w miejscu pracy oraz chorobom zawodowym są odliczane na poziomie przedsiębiorstwa. Dodatkowo przedsiębiorcy, którzy zainwestują w środki trwałe mające na celu zapobieganie wypadkom w miejscu pracy, chorobom zawodowym, jak również w utworzenie i utrzymanie zakładów opieki zdrowotnej, mogą odliczyć całą wartość inwestycji w ramach rozliczenia CIT w dniu gdy zostały one zlecone lub poprzez odpisy amortyzacyjne.

Ulgi podatkowe dla firm zapewniających swoim pracownikom dodatkową opiekę medyczną

Dyskusja dotycząca sposobu traktowania przez organy podatkowe działań firm w zakresie zapewnienia pracownikom dodatkowej opieki medycznej toczy się w wielu krajach. W **Polsce** organy podatkowe dość jednoznacznie stoją na stanowisku, że przyznanie tego typu świadczeń przez pracodawcę stanowi podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym przysporzenie pracownika. W 2010 roku Naczelny Sąd Administracyjny wydał pozytywne dla pracowników orzeczenie w tym zakresie, stąd można przyjąć ostrożne założenie, że zakup dodatkowego abonamentu medycznego dla pracownika nie podlega opodatkowaniu.

Niektóre kraje, na przykład **Wielka Brytania**, wyraźnie ustaliły, że dodatkowa opieka medyczna jest uznawana za świadczenie podlegające opodatkowaniu.

Inne, jak na przykład **Rumunia** uznały, iż wydatki poniesione w imieniu pracowników na dobrowolne ubezpieczenia zdrowotne, do wysokości 250 EUR w ciągu roku podatkowego na jednego pracownika, są odliczane przez pracodawcę w zakresie jego rozliczenia CIT.

Również w **Grecji**, w przypadku grupowych polis ubezpieczeniowych kwota do 1 500 EUR (przypadająca na każdego pracownika objętego ubezpieczeniem) może zostać odliczona od przychodów brutto.

Ulgi podatkowe dla firm zapewniających swoim pracownikom dodatkowe zajęcia sportowe

W **Polsce** funkcjonuje tzw. zakładowy fundusz świadczeń socjalnych. W przypadku niektórych zakładów pracy (np. jeżeli pracodawca zatrudnia powyżej 20 osób) istnieje obowiązek jego utworzenia, w innym przypadku utworzenie funduszu jest fakultatywne. Pracodawca jest obowiązany do przekazywania corocznie zadeklarowanych kwot na fundusz. Środki pieniężne przekazane na rachunek funduszu stanowią koszty uzyskania przychodów dla pracodawcy. Z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych finansowana może być jedynie działalność socjalna czyli usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej – rzeczowej lub finansowej. Z Funduszu mogą korzystać wyłącznie osoby uprawnione, czyli pracownicy i ich rodziny, byli pracownicy (emeryci i renciści) i ich rodziny, oraz inne osoby, którym pracodawca przyznał takie prawo w regulaminie Funduszu. O tym czy dana osoba jest uprawniona do skorzystania ze świadczeń z funduszu decydować będzie kryterium socjalne np. wysokość dochodów. W przypadku otrzymania przez pracownika świadczeń (rzeczowych lub pieniężnych) z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych wartość świadczenia do wysokości 380 PLN rocznie jest zwolniona z podatku dochodowego od osób fizycznych.

- W **Belgii** przyznawane vouchery na zajęcia sportowe i/lub zdrowotne mogą być zwolnione z podatku dochodowego pracowników do kwoty 100 EUR na rok. Nie stanowią one jednak kosztu uzyskania przychodów pracodawcy. Voucher na zajęcia sportowe nie może być łączony z voucherami na wydatki kulturalne.
- W **Rumunii** wydatki poniesione w imieniu pracownika m.in. na zajęcia sportowe oraz wydarzenia kulturalne mogą być odliczane w ramach rozliczenia CIT jako wydatki socjalne jeżeli ich wartość nie przekracza 2% kosztów wynagrodzenia i powinny one być ponoszone zgodnie ze zbiorowymi układami pracy.

Ulgi podatkowe dla firm zapewniających dopłaty do żłobków i przedszkoli dzieci pracowników

- We **Francji** można skorzystać z ulgi podatkowej wynoszącej 50% wydatków dla firm zapewniających żłobki i przedszkola na terenie przedsiębiorstwa.

- W **Wielkiej Brytanii** może być przyznane do 55 GBP na pracownika tygodniowo w postaci voucherów lub jako bezpośrednia zapłata dla instytucji opiekuńczej.
- **Belgia** ustaliła, że wydatki firmowe związane z opieką nad dziećmi mogą być zwolnione z podatku dochodowego do kwoty 6 300 EUR rocznie na jedno dziecko.
- W **Rumunii** wydatki na dopłaty do żłobków kwalifikują się jako wydatki socjalne i mogą być w ograniczonym stopniu odliczone na potrzeby podatku CIT (do wysokości 2% kosztów wynagrodzenia).
- W **Grecji** wydatki przedsiębiorstw poniesione na opiekę nad dziećmi i przedszkola mogą być odliczone od przychodów brutto przedsiębiorstwa. Przepisy nie wprowadzają żadnych ograniczeń kwotowych w tym zakresie, stąd odliczeniu powinna podlegać cała wydatkowana kwota.

Pozostałe zachęty podatkowe związane z zatrudnieniem w kontekście CSR

- W **Wielkiej Brytanii** w celu zmniejszenia poziomu zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem węgla, pracownicy zobowiązani są do współuczestnictwa w koszcie sadzenia drzew. Niektórzy pracodawcy umożliwiają potrącenie należnych kwot z wypłacaną pensją, dzięki czemu pracownik zaoszczędza częściowo na opłacie z tytułu ubezpieczeń społecznych.
- W **Belgii** pracownicy mają możliwość otrzymania bonów pracowniczych do wysokości 2 200 EUR zwolnionych z podatku dochodowego od osób fizycznych. Również wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych są tzw. „Eko-czeki” w wysokości do 250 EUR rocznie. Mogą one być przyznane pracownikom na zakup produktów ekologicznych.
W Belgii funkcjonuje również 15,5% ulga inwestycyjna na inwestycje w urządzenia oddymiania i wentylacji w barach, polegającą na odliczeniu od podatku 15,5% wartości nabytych aktywów (w roku ich zakupu lub w kolejnych latach).
- W **Rumunii** wydatki poniesione w imieniu pracowników na dodatkowe plany emerytalne do wysokości 400 EUR w danym roku podatkowym na danego pracownika mogą być odliczane na potrzeby podatku CIT na poziomie przedsiębiorstwa.

OBSZAR SPOŁECZNY

Działania CSR w obszarze społecznym realizowane są poprzez takie działania firmy jak: wsparcie lokalnej społeczności, dialog społeczny, sponsoring sportowy i kulturalny, darowizny rzeczowe i finansowe, współpraca z instytucjami edukacyjnymi, wsparcie organizacji pozarządowych czy realizowanie programów lub kampanii społecznych w partnerstwie z podmiotami trzeciego sektora.

Wśród przedsiębiorstw podejmujących działania z zakresu CSR obszar społeczny jest najczęściej realizowany. Być może dlatego prawie każdy z analizowanych krajów posiada określone regulacje w tym obszarze.

Najwięcej zachęt dotyczy działań charytatywnych firm. Ze względu na zachęty podatkowe związane z aktywnością filantropijną wiele firm decyduje się na tego typu działania. Z jednej strony są one wyrazem wrażliwości kadry zarządzającej, natomiast z drugiej strony polityka działań charytatywnych może okazać się pewnym problemem dla organizacji, w szczególności jeżeli brak jest jasnych kryteriów, odpowiednich polityk i systemów monitorowania efektywności przekazywanych darowizn pieniężnych lub rzeczowych. Pomimo istniejących trudności w odpowiednim zdefiniowaniu polityki działań charytatywnych w organizacjach, systemy podatkowe analizowanych krajów są w tym aspekcie jasno sprecyzowane.

Innym ważnym elementem działalności społecznej przedsiębiorstw jest współpraca z ośrodkami naukowymi. O ile w bardziej rozwiniętych gospodarkach jest to część działań z zakresu obszaru biznesowego CRS, to w Polsce taka współpraca jest najczęściej traktowana jako działanie społeczne.

Zachęty podatkowe związane z przekazywaniem funduszy na cele charytatywne

W **Polsce** w przypadku przekazania darowizny na określone cele, określonym organizacjom działającym na terenie Polski (a także równoważnym organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego w innych krajach członkowskich UE lub krajach należących Europejskiego Obszaru Gospodarczego) przedsiębiorca może odliczyć od dochodu podlegającego opodatkowaniu wartość przekazanej darowizny. Zarówno organizacje jak i cele o których mowa powyżej określone są w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Łącznie możliwe jest odliczenie do wysokości nieprzekraczającej 10% dochodu. W przypadku podatku dochodowego od osób fizycznych obowiązuje możliwość odliczenia nie więcej niż 6% dochodu.

Na mocy regulacji w zakresie podatku od towarów i usług zwalnia się z opodatkowania VAT dostawę towarów przez producenta, której przedmiotem są produkty spożywcze (z wyjątkiem napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,2% oraz napojów alkoholowych będących mieszaniną piwa i napojów bezalkoholowych, w których zawartość alkoholu przekracza 0,5%) na rzecz organizacji pożytku publicznego z przeznaczeniem na cele działalności charytatywnej prowadzonej przez te organizacje.

Ponadto, zwalnia się z podatku dochody spółek, których jedynymi udziałowcami (akcjonariuszami) są kościelne osoby prawne, w części przeznaczonej na cele: kultu religijnego, oświatowo-wychowawcze, naukowe, kulturalne, charytatywno-opiekuńcze oraz na konserwację zabytków, prowadzenie punktów katechetycznych, inwestycje sakralne w zakresie: budowy, rozbudowy i odbudowy kościołów oraz kaplic, adaptację innych budynków na cele sakralne, a także innych inwestycji przeznaczonych na punkty katechetyczne i zakłady charytatywno-opiekuńcze.

Zwolnieniu z CIT podlegają również dochody spółek których udziałowcami (akcjonariuszami) są wyłącznie organizacje działające na podstawie ustawy prawo o stowarzyszeniach, a których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowo-techniczna, oświatowa, ochrony środowiska, wspierania inicjatyw społecznych na rzecz budowy dróg i sieci telekomunikacyjnej na wsi oraz zaopatrzenia wsi w wodę, dobroczynności, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów oraz kultu religijnego w części przeznaczonej na te cele.

Również inne kraje europejskie przewidziały określone rozwiązania w zakresie regulowania działalności charytatywnej przedsiębiorstw:

- W **Hiszpanii** spółki, które udzielają finansowania fundacjom mają prawo do obniżenia podstawy opodatkowania o 35% poniesionych wydatków, nie więcej jednak niż 10% rocznej wartości dochodu podlegającego opodatkowaniu. Kwota, która przekracza ten limit może zostać rozliczona w ramach kolejnych 10 lat podatkowych.
- **Francja** wprowadziła ulgę podatkową na działalność filantropijną, która pozwala na odliczenie od podatku dochodowego 60% przekazywanych kwot nie więcej jednak niż 5% rocznych obrotów podatnika.
- W **Wielkiej Brytanii** organizacje charytatywne, które uzyskują wsparcie finansowe mogą ubiegać się o zwrot hipotetycznego podatku od przychodu z tytułu otrzymanej darowizny (niezależnie od formy darowizny), określonego wg podstawowej stawki 20%.
- W **Belgii** darowizny na rzecz kwalifikowanych instytucji (do których zalicza się przykładowo Czerwony Krzyż) są zwolnione z podatku dochodowego. Minimalna wartość darowizny to 40 EUR, maksymalna 500 000 EUR lub 5% dochodu netto przedsiębiorstwa.
- **Norwegia** przewiduje odliczenia podatkowe dla darowizn przeznaczonych dla wybranych organizacji charytatywnych. Na przykład: organizacje zapewniające pomoc ofiarom katastrof, zajmujące się konserwacją kultury, ochroną praw człowieka oraz ochroną środowiska. Organizacje muszą mieć swoją siedzibę w Norwegii lub w innym kraju członkowskim EOG, muszą mieć zasięg

narodowy i kwalifikować się do pomocy rządowej w roku udzielenia darowizny. Także usługi świadczone bezpłatnie na zasadzie darowizny są zwolnione z podatku VAT. Ma to również zastosowanie do produktów i usług świadczonych za darmo jako część działań pomocowych w związku z klęską żywiołową.

- ➔ W **Finlandii** osoby prawne mają prawo do odliczenia darowizn na cele wspierania nauki, sztuki lub fińskiego dziedzictwa kulturowego oraz środków przekazanych na rzecz uniwersytetów (lub innej instytucji szkolnictwa wyższego) w państwach członkowskich EOG lub na fundusz powiązany z takim uniwersytetem w wysokości od 850 EUR do 250 000 EUR. Odliczeniu mogą również podlegać darowizny w wysokości od 850 EUR do 50 000 EUR przeznaczone na cele promocji nauki, sztuki lub fińskiego dziedzictwa kulturowego przyznane stowarzyszeniom, fundacjom lub innym instytucjom w krajach EOG pod warunkiem, że zostały uznane przez Krajową Radę Podatkową jako adresaci pomocy, a ich celem jest pielęgnowanie fińskiego dziedzictwa kulturowego. Podmiotami uprawnionymi do dokonywania opisanych odliczeń są m.in. spółki, banki inwestycyjne, fundusze inwestycyjne itp.
- ➔ W **Rumunii** wydatki na sponsoring mogą być odliczone w ramach rozliczenia CIT do wysokości 0,3% obrotu lub 20% podatku od zysków, pod warunkiem że sponsoring jest prowadzony zgodnie z prawem. Beneficjentami sponsoringu mogą być m.in. organizacje non-profit, które prowadzą w Rumunii lub planują prowadzić działalność kulturową, artystyczną, edukacyjną, naukową – badania podstawowe i badania stosowane - humanitarną, religijną, filantropijną, sportową, związaną z ochroną praw człowieka, ochroną zdrowia, opiekuńczą, społeczną, związaną z ochroną środowiska, związaną z reprezentowaniem stowarzyszeń zawodowych, jak również utrzymaniem, restauracją i ochroną zabytków historycznych.
- ➔ W **Grecji** darowizny na rzecz organizacji non-profit, kościołów, centrów badawczych typu non-profit podlegają odliczaniu do wysokości 10% dochodu lub zysku bilansowego.
- ➔ **Ukraina** wprowadziła możliwość ograniczonych odliczeń podatkowych dla przedsiębiorstw, które wspierają uznawane organizacje charytatywne/non-profit do wysokości 4% opodatkowanych przychodów wykazanych w poprzednim roku podatkowym przez przedsiębiorcę.

ZAKOŃCZENIE

Podsumowując przeprowadzoną analizę należy zauważyć, że w wybranych krajach europejskich istnieje szereg inicjatyw wspierających działania w zakresie CSR. Niemniej jednak istnieją jeszcze obszary, które mogłyby znaleźć się w kręgu zainteresowania zarówno przedsiębiorców, jak i instytucji publicznych.

Na potrzeby niniejszego opracowania, systemy podatkowe wybranych krajów zostały poddane analizie pod kątem występowania zachęt podatkowych dla firm zaopatrujących się u lokalnych dostawców. Analiza nie wykazała inicjatyw związanych z premiowaniem firm za działania związane z tego typu działaniami. Można przypuszczać, iż brak działań administracji publicznej w tym zakresie tworzy realną barierę dla przedsiębiorstw do inwestowania i rozwoju lokalnych gospodarek, co nie sprzyja spójności i wzmocnieniu lokalnego wzrostu ekonomicznego, zwłaszcza w kontekście wspierania regionów słabo rozwiniętych.

Innym obszarem działań firm wartym przeanalizowania jest segment rynku związany z produkcją zdrowej żywności. W analizowanych systemach podatkowych nie występują żadne zachęty podatkowe związane z premiowaniem przedsiębiorstw zajmujących się produkcją zdrowej, ekologicznej żywności. W Polsce ten segment produktów dopiero się rozwija, natomiast kraje, w których popyt na żywność ekologiczną jest wysoka nie widzą konieczności wspierania tego segmentu. Poza Francją, w której do 2010 roku firmy rolnicze zaangażowane w działalność ekologiczną mogły odliczyć od podatku niewielkie określone przepisami prawa kwoty.

Firmy polskie, a także te działające w krajach członkowskich Unii Europejskiej mają obowiązek odzysku i recyklingu pewnych ilości opakowań, w których wprowadzają na rynek swoje produkty. Wiele z nich widzi korzyść ekonomiczną w wyniku prac nad nowymi formami opakowań. Tego typu działania można wzmocnić za pomocą pozytywnego sygnału ze strony administracji. Żaden z badanych krajów europejskich nie zachęca przedsiębiorców do większej aktywności w tym zakresie za pomocą zachęt podatkowych. Przedsiębiorcy nie otrzymują wsparcia ekonomicznego ze strony państw na działania związane z wprowadzaniem na rynek produktów w bardziej ekologicznych opakowaniach. Natomiast koszty związane z odzyskiem i recyklingiem, które z roku na rok są coraz wyższe są przerzucane na konsumentów.

Powyższe opracowanie powstało na podstawie analizy polityk fiskalnych w dziesięciu krajach europejskich.

Przeglądy systemów podatkowych w kątem CSR zostały wykonane przez następujące firmy:

Polska	Accreo Taxand
Belgia	AB Taxand Belgium
Finlandia	Borenius & Kemppinen Ltd
Francja	Arsene Taxand
Grecja	Katehaki & Kifissias Ave.
Hiszpania	Garrigues
Norwegia	Selmer DA
Rumunia	Taxhouse SRL
Ukraina	Magisters
Wielka Brytania	Alvarez & Marsal Taxand UK LLP

ZESPÓŁ DORADCÓW ACCREO TAXAND:

Robert Sroka
Szef Projektów CSR
robert.sroka@taxand.pl

Bogusława Mazurek
Menedżer
boguslawa.mazurek@taxand.pl

Anna Zaleska
Starszy Konsultant
anna.zaleska@taxand.pl

Monika Lewandowska
Starszy Konsultant
monika.lewandowska@taxand.pl

Magdalena Podolska
Starszy Konsultant
magdalena.podolska@taxand.pl